

Biblická hodina – Niektoré príbeh SZ Júda a Támar – Jozef a Pótifarova žena

Hovorí sa, že rodinu si nevyberáme, priateľov áno. Niekedy je to naozaj tak, že rodinu musíme len prijať takú, aká je, pretože sa na tom nedá nič zmeniť. Napr. taký Jozef – to mal super súrodencov, keď ho chceli najprv zabiť a potom, akoby z milosti, ho iba predali karaváne smerujúcej do Egypta. Ale aj tí 11 bratia, to mali pekného súrodenca, keď sa pred nimi vystatoval, chvastal, povyšoval a donášal otcovi všetko, čo urobili. Dnes si povieme niečo o vzťahoch medzi mužmi a ženami – konkrétne sa to bude týkať **Júdu a Jozefa**.

Jozef smeruje do Egypta – zostupuje dolu a Júda zostupuje, odchádza od svojich bratov k Adullámcovi Chírovi. Obaja idú tam, kde nie je dobre, do oblasti bezbožných síl a štýlu života. **Júda sa oddeľuje od rodiny a jeho manželkou sa stáva Kanaánka.** Hoci ako prvorodený by mal strážiť identitu vyvoleného ľudu, veď on je zároveň požehnaním pre ostatné, pohanské národy, Júda robí presný opak: berie si pohanku a plodí s ňou synov: Ēr, Ónan a Šela.

Prvorodený syn Ēr si berie za manželku Támar – datľová palma. Už jej meno vystihovalo jej povahu: bola krásna, milá, ušľachtilá. A hoci pochádza z pohanského rodu, stáva sa súčasťou dejín Božieho ľudu a Pán Boh má s ňou ohromné plány. **Ona, žena, pohanka totiž zistí, že Boží ľud Izrael je niečo viac. Príde na to, na čo neprišli ani židovskí muži.**

Jej muž Ēr bol v Hospodinových očiach zlý a konal, čo sa nepáčilo Pánovi, preto Ēr zomrel – takto opisuje Biblia predčasnú smrť (všetko pochádza z Božej ruky a nič sa nedeje bez Božieho zásahu). Muž je mŕtvy a po ňom zostáva bezdetná žena – akoby Pán Boh povedal: teba nepotrebujem pre pokračovanie spásy. Ale Pán Boh aj toto zariadil. V Izraeli fungoval systém „**švagrovského manželstva**“ – ak muž zomrie a žena zostane bez potomstva, je úlohou brata splodiť s ňou dieťa v mene zosnulého brata, aby jeho meno nebolo vymazané z dejín ľudu (malo to význam sociálny aj náboženský).

Ďalším v poradí je Ónan, lenže on túto povinnosť odmietol (z jeho mena vzniklo slovo onanovať – púšťať semeno na zem). Robí to čisto zo sebeckých dôvodov: ak Támar nebude mať deti, on sa stane dedičom celého majetku – nielen že je necitlivý k manželke brata, ale snaží sa zabrániť narodeniu Mesiáša a tak znovu zasahuje Pán Boh a Ónan umiera. Kto nedopraje život a budúcnosť iným, sám toho nie je hodný.

Je tu však ešte jedna možnosť a to **posledný syn Šela**, lenže je príliš mladý, musí dorásť. Hoci Júda nie je príliš naklonený tomu, že by si vzal Támar, ona je

zjavne prekliata. Takže aj keď posledný syn vyrástol, Júda akoby na Támar zabudol a nič nerieši.

Po určitom čase aj Júdovi zomrela žena. Keď čas smútku pominul, Júda si povedal, že začne znovu žiť. A tak sa vybral do Timny, kde sa skončila slávnosť strihania oviec. Všetka práca sa skončila, vlna sa predala a peniažky pribudli na konte, je čas oslavovať, jesť a piť. **Pri všetkej tej zábave Júda stretáva ženu, ktorá vyzerá ako neviestka.** Sex chcel vymeniť za kozľa, lenže žiadne pri sebe nemal a tak neviestka potrebovala záruku – dal jej pečatný prsteň, šnúru a palicu. Odložil všetky znaky cnosti a postavenia a ide s neviestkou. Ako rýchlo muž dokáže stratiť svoju česť, ak ide o uspokojovanie pudov. Neviestka sa však zoblieka hanblivo, človek by to od nej ani nečakal, iba závoj zostáva na jej tvári. Júdovi to však nevadí, nemusí jej predsa hľadiet do očí.

Júda na svoj sľub nezabúda (zrazu) a posielal k neviestke kozľa. Lenže poslovia ju nenájdu. O 3 mesiace neskôr príde správa, že Támar je tehotná. **Ako to už býva pri morálnych a vysoko spravodlivých ľuďom, Júda sa nahnevá a súdi. Jeho súd je prísny: upáliť!** Keď však neviestku vyvádzali na popravisť, odkázala svokrovi: môžem ti povedať, s kým čakám dieťa. **Zalujúci je obžalovaný, súdiaci je súdený, ten, kto volá po spravodlivosti je zrazu určený ako nespravodlivý: je spravodlivejšia ako ja – toto dokáže vyznať len skutočne veľký človek – žena, pohanka je spravodlivejšia ako muž, člen Izraela.** Niekedy dokážu prekvapiť aj tí, o ktorých by sme to nikdy nepovedali.

Je úžasné, že sa do Biblie dostávajú aj takéto príbehy: o ženách, ktoré sa nezmieria so svojim podradným postavením v mužskom svete, neuspokoja sa s tým, že ich muž odstrkujú, ale zasadzujú sa o svoje práva. Nielen to: Támar sa stáva pramatkou Mesiáša a stáva sa verná svojmu poslaniu viac ako muži Izraela. Júdov rod je zachránený.

Júdovi a Támar sa narodí dvojčičky: Perec a Zerach – aj tu platí prví budú poslední a poslední prví. A tak sa aj Támar dostáva do rodokmeňa Mesiáša, lebo tak to býva v Božej sfére – On si vyberá svojich, niekedy práve tých, ktorí boli ľuďmi zavrhnutí. A to je šanca aj pre nás. To je vlastne milosť. Nezaslúžená. Ale zato ju treba pevne vziať do svojich rúk a žiť ju naplno.

Ako sa darí Jozefovi? Cestou z Dotánu do Egypta sa zmenil. Zostúpil z Božej zeme do zeme protibožskej, ale cestou uznal, že on nie je bohom. ***V takých chvíľach sa človek môže zrútiť alebo sa postaviť na nohy. Jozef si vybral to druhé. Podobne ako pri Jákobovi, aj pri Jozefovi Pán Boh ničí jeho pýchu v troch krokoch: tragédia, uznanie, že nie je Boh a starostlivosť o iných.***

Prvé má za sebou, keď ho bratia zavrhnú, druhé práve prežíva: stojí ako otrok na trhu a čaká, kto si ho vyberie. Na ťažkú prácu nie je vhodný, predsa len vyrástol skôr ako pán a tak si ho vyberie Pótifar, veliteľ telesnej stráže faraóna, ako služobníka do domácnosti. Teraz už Jozef vie, že nejde sám do žiadnej novej situácie. **Pán Boh ide s ním a nielen to, urobí z neho pozhnaného, aby sa stal pozhnaním. Je to ako so semienkom, ktoré zasiaté do pôdy, vyrastie a prinesie úžitok.** Jozef je natoľko šikovný, že mu Pótifar vo svojom dome zveruje vždy viac a viac. Vedie sa mu dobre, pretože všetko koná v zodpovednosti pred Hospodinom a On mu to patrične odpláca. Ale tak ako v živote každého, aj do Jozefovej viery musí prísť skúška. Pretože ako vieš, že konáš dobro, kým nie si vystavený pokušeniu konať zlo?

Pótifarovej žene sa Jozef veľmi páčil – pravdepodobne bol aj telesne príťažlivý, ale najviac zapôsobil svojou šikovnosťou, pracovitnosťou, dobrotou. Do takého muža, najmä ak sa žena cíti osamelo, je ľahké sa zaľúbiť. A čo na to Jozef? **1 Moj 39:8-10. Je to skúška Jozefovho charakteru – ak má človek totiž moc, môže si myslieť, že nemá nijaké hranice a môže všetko. Lenže Jozef má dost odvahy postaviť sa voči pokušeniu.** Toto nie je príbeh o zvädzaní a podľahnutí. Je to príbeh, ktorý sa deje v živote každého veriaceho človeka. Obstojí obklopený zlom a zostane verný Bohu? Dokáže človek dodržať hranice, ktoré Boh stanovil, hoci to nie je ani zďaleka ľahké?

Jozef si teda volí, robí rozhodnutie, zostáva pevne stáť na Božích zásadách, ktoré ešte nie sú presne formulované (pokloň sa mi a všetko ti dám – pokušanie diablom). Pótifarova žena takéto hranice nemá, je zvyknutá, že jej všetko patrí. A tak, keď sa Jozef vytrhne z jej rúk a nechá tam len plášť, je rozhodnutá sa mu pomstiť. Rozhodnutie je dôležité, no nie každý ho robí správne. Táto žena najprv zvädza Jozefa, ale akonáhle jej nepodľahne, už je len Hebrejec, cudzinec. A on je naozaj cudzí jej životnému štýlu, aj keď tu nejde iba o telesnú žiadostivosť. Aj keby Jozefa povzbudzovala ku krádeži, aj to by odmietol. Stoja tu znovu v opozícii život bez Boha a život s Ním.

Pótifar sa pri rozhodovaní rozhoduje správne (v rámci svojich možností): žene vyhovie, ale Jozefa nenechá zabiť, hoci by na to mal právo, ale dáva ho do väzenia. Lenže **nikto nemôže uväzniť jeho veriaceho ducha. Aj v tom**

nehostinnom priestore, požehnaný Bohom, sa stáva požehnaním pre ostatných. Pótifar však prichádza oveľa, pretože doteraz sa mu darilo kvôli Jozefovi, teraz toto požehnanie stráca. Na rozdiel od Jozefa, ktorého veľkosť nemôžu zadržať ani múry žalára. Aj tam rastie aj tam obohacuje.

Nabudúce si povieme o snoch, ktoré Jozef vykladal.